

Юлія Пришуна
кандидат педагогічних наук
Національний авіаційний університет
м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ БІЛІНГВАЛЬНОГО ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Нова парадигма вищої професійної освіти України, формується в ідеї постійного оновлення й саморозвитку. В умовах глобалізації та розширення полікультурного світового простору, коли людство все більше інтегрується в єдину цілісність, постійно стикаючись з необхідністю культурного зростання, при вирішенні проблем сучасності, формування професійно-орієнтованої білінгвальності майбутнього фахівця вбачається нам актуальним і своєчасним.

Особливість державних стандартів освіти нового покоління – це реалізація ідей при переході на рівневу систему навчання, при якому акцент переміщується з викладача і змісту дисципліни на студента і очікувані результати освіти. Трансформація цілей навчання в технічному університеті від змісту дисципліни (того, чому викладач повинен вчити) до результатів (що буде знати, розуміти чи демонструвати студент після закінчення освітнього процесу) передбачає наявність ретельно прописаних результатів освіти і відкритої системи оцінки якості навчання. При цьому зміщення акценту з утримання на результат вносить зміни і в організацію самого освітнього процесу. Прагнення України до інтеграції у світовий та європейський культурно-освітній простір ставить перед системою вищої професійної освіти завдання підготовки студентів до багатомовності, забезпечуючи при цьому ще і високу професійну

компетентність. Володіння як мінімум однією іноземною мовою і високий професіоналізм визначають сьогодні як особисту, так і професійну кар'єру випускника технічного університету. Таким чином, однією з можливих технологій вивчення іноземної мови в немовних ЗВО у відриві від мовного середовища є білінгвальне професійно-орієнтоване навчання. Таке навчання, ми вважаємо, здатне забезпечити синтез мовного, предметного і міжкультурного компонентів в підготовці студентів до професійної діяльності, а також стати базою адаптації вищої освіти України до процесів інтеграції в рамках Болонського процесу.

Професійне білінгвальне спілкування майбутнього фахівця має здійснюватися в системі його професійної діяльності, сутнісні характеристики якої, в цілому визначають специфіку тієї чи іншої професійної комунікації. У найзагальнішому вигляді під професійною діяльністю розуміють соціально значиму діяльність, виконання якої вимагає спеціальних знань, умінь і навичок, а так само професійно обумовлених якостей особистості. Підготовлений професіонал – це працівник, який володіє професійними знаннями, вміннями, якостями, досвідом, також здатністю до самоорганізації, професійною взаємодією у спілкуванні, відповідністю і професійною надійністю.

Основна ідея концепції білінгвального професійно-орієнтованого навчання полягає в тому, що іноземна мова поряд із рідною мовою може використовуватися як засіб навчально-пізнавальної діяльності з оволодіння спеціальними предметними знаннями в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. При білінгвальному професійно-орієнтованому навчанні знімається проблема роз'єднаності мислення і мовлення іноземною мовою, так як існує немовний об'єкт пізнання – спеціальні професійні значення і методи, а пізнавальна діяльність здійснюється в єдності з мовленнєвою діяльністю, коли засвоєння предметного змісту відбувається одночасно з оволодінням засобами його вираження рідною та іноземною мовами.

У білінгвальному професійно-орієнтованому навчанні слід виділити такі етапи навчання, що відображають співвідношення рідної та іноземної мов як: дублюючий; адитивний і паритетний, що знаходяться в динамічній взаємозалежності.

Дублюючий (супроводжуючий) етап – передбачає надання мовних одиниць змісту рідною та іноземною мовами.

Адитивний (доповнюючий) етап – передбачає надання додаткової інформації іноземною мовою, яка витягується з іншомовних (текстових) джерел і надається у вигляді пояснень та інструкцій викладача, друкованого тексту або спеціального дидактичного матеріалу.

Паритетний етап – передбачає однакове використання рідної та іноземної мов у розкритті змісту, при цьому необхідною умовою є достатній рівень білінгвальної мовної компетенції, тобто знання певного обсягу спеціальних термінів, технологій в освітньому процесі.

Для підвищення якості засвоєння професійно-орієнтованого іншомовного навчального матеріалу та його контролю оптимальною, на наш погляд, є рейтингова форма організації модульного навчання. Інтеграція білінгвального професійно-орієнтованого навчання іноземної мови та модульно-рейтингової технології навчання у технічних університетах визначає значущість навчання, а саме: вироблення навичок міжособистісного спілкування, соціально коректної поведінки, партнерських відносин, толерантності та ін.